

IV.2. OEVERSPRINGSTAARTEN (COLLEMBOLA) IN DE POLDER VAN HOBOKEN

Zondagnamiddag 18 juli 1993 wandelden we weer in de Hobokense Polder.

Deze keer letten we op springstaarten die aan de waterkant voorkomen.

Tot mijn grote verrassing vond ik aan de Schelde oever *Xenylla humicola* (Fabricius O. 1780), die ik nog niet had waargenomen in de Hobokense Polder.

Op deze zomerse namiddag vertrokken wij rond 14h00 richting polder.

In willekeurige volgorde : Viskens Gaby, Bruers Jos, Maes Boudewijn, Meul Julienne, De Boey André, De Boey Bart, Verhoeven Iréne, Loyens Richard, Wils Gilberte, Loyens Geert, Van Thuyne Robert en Ria, Calluy Marina en Janssens Frans.

Naveau Victor en Van Coppenolle Régine hadden zich verontschuldigd.

Jos stelde voor om langs het water te wandelen. Hij was op zoek naar een bepaalde oeverwants. Vandaar dat wij tussen de twee grootste vennen, het Rallegat en het Broekskot, onze tocht begonnen. Het waterpeil van het Rallegat was reeds behoorlijk gezakt. Je zag er de karpers, met hun ruggen boven het water uitstekend, naar lucht happen.

Aan de kant van het ven zag ik *Podura aquatica* Linné 1758. Talrijke "hoopjes" van grijs-blaauwe korreltjes in het slijk. Als je zo een hoopje met een grassprietje aanraakt lijkt het uit elkaar te spatten. We vonden hier ook de 2 mm kleine schaatsenrijder *Microvelia sp.*, die vermoedelijk *Podura aquatica* bejaagt.

Omdat er stilaan wat bewolking kwam opzetten stelde Jos voor om nog vlug even naar de Schelde oever te gaan kijken. Het is daar dat Jos er weer een heeft laten vliegen. Volgens Gaby doet hij dat de laatste tijd wel eens meer ... wantsen laten vliegen, dus :).

Onder wat stenen, in de "branding" van de vloed, vond ik hier een springstaart die op het eerste zicht wat lijkt op *Podura aquatica*. Zelfde kleur en vorm, doch ietsje langer en dus slanker. Minder gegroepeerd voorkomend en niet zo springerig.

Ik herinnerde mij dit type springstaart ook op aanspoelsel gevonden te hebben, tijdens een wandeling op het strandje van het Buitenschoor op 1993.04.24.

Het bleek deze keer ook weer *Xenylla humicola* (Fabricius 0. 1780) te zijn [Gisin].

We gaan de twee springstaarten eens van naderbij bekijken.

Podura aquatica Linné 1758 (zie fig.1 naar [Houlbert], aangepast) is een kleine (1 - 1,5 mm), mat grijsblauwe springstaart. Komt voor aan de oever van stilstaand zoet water. Meestal in kleine groepjes. Loopt zonder probleem over het wateroppervlak. *Podura* is uiterst fotofiel. Verstopt zich nooit. Het is een echte zonaanbidder.

Met een loep (8x) merk je de bruinrode pootjes en antennen. *Podura* heeft een brede kop, een dik achterlijf met een lange springvork. Een wat waggelende gang. En springt zeer vlot.

Met behulp van de stereo-microscopie merk je aan elke kant van de kop de 8 zwarte, glinsterende ocellen op een uitpuilende "oogvlek". De antennen worden tijdens het eten neerwaarts en haaks t.o.v. het lichaam gehouden. Heeft een goed herkenbare knik-beweging tijdens het eten op het wateroppervlak.

De jonge *Podura* zijn eenkleurig oranje-bruin.

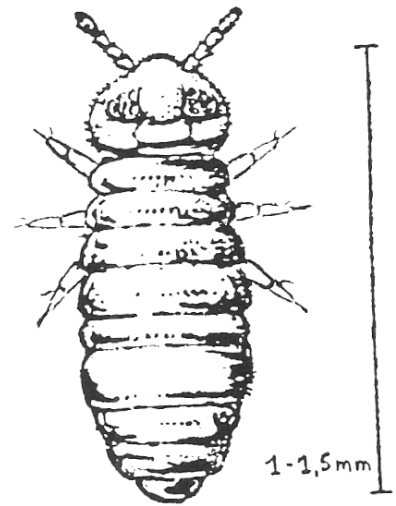

Fig.1 *Podura aquatica* Linné 1758

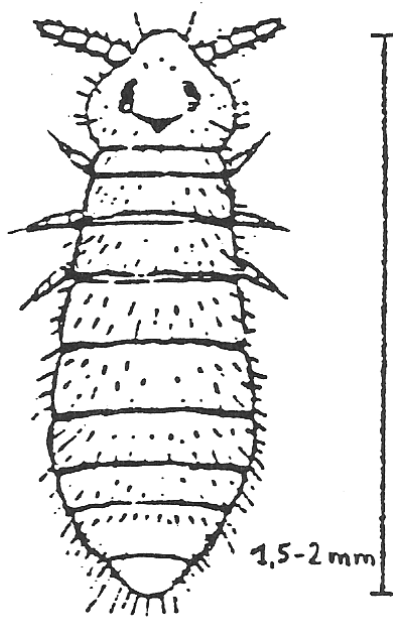

Fig.2 *Xenylla humicola*
(Fabricius O. 1780)

Xenylla humicola (Fabricius O. 1780) (zie fig. 2 naar [Houlbert], aangepast) is wat langer (1,5 - 2 mm) dan *Podura*.

Eénkleurig dof donker grijs met een groenige waas aan de buikzijde en een blauwige waas aan de rugzijde.

Achterlijf duidelijk puntiger dan bij *Podura*, met een zeer korte springvork.

Te vinden aan de oever van stromend zoet of brak water. In de getijden zone. *Xenylla* houdt meer van schaduw. Dus te zoeken aan de onderzijde van aanspoelsel, meestal hout.

Met de stereoloep zie je 5 zwarte, blinkende ocellen op een vlakke oogvlek. Antennen worden meestal wat naar voor gericht.

Jonge *Xenylla* zijn wit gekleurd en hebben een paarse kop.

Dank zij Jos Bruers hebben we weer een nieuwe Collembola soort voor de Hobokense Polder gevonden.

Bibliografie :

- [Gisin] Gisin H., *Collembolenfauna Europas*, 1960.
- [Houlbert] Houlbert C., *Thysanoures, Dermaptères et Orthoptères France et Faune Européenne*, Tome I, 1924.

Frans Janssens.